

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **L., spol. s r. o. v likvidácii**, Š. T., IČO: X. zastúpený advokátom: Mgr. P. M., H. X. V., proti žalovanej: **P. M. – M.**, Š. X. T., IČO: X., zastúpená advokátom: D. & P., s.r.o., M. X. B., **o zaplatenie 6 742,58 eur** (203 126,91 Sk) **s príslušenstvom**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-41 Cb 74/1994-710 zo 7. februára 2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-41 Cb 74/1994-710 zo 7. februára 2013 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvého stupňa“) žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej na účet jej právneho zástupcu trovy konania v sume 8 314 eur.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom konania je nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia v žalovanej sume, ktorý mala žalovaná získať dňa 5. 6. 1993 prevzatím tovaru žalobcu, nachádzajúceho sa v jeho prevádzke na M. N. v T., bez právneho dôvodu. Poukázal na záver odvolacieho súdu v uznesení, ktorým bol predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa vo veci zrušený, že úlohou súdu bolo doplniť dokazovanie o disponovaní s tovarom v období od 27. 5. 1993 do prevzatia prevádzky a vykonania inventúry žalovanou 5. 6. 1993 a zistiť, kto bol vlastníkom tovaru a ďalej vykonať dokazovanie navrhnuté žalovanou o skutočnosti, že vyzvala žalobcu na prevzatie tovaru

a žalobca neposkytol potrebnú súčinnosť pri vydaní bezdôvodného obohatenia. V novom konaní súd prvého stupňa vykonal dokazovanie o vlastníctve tovaru a zo svedeckej výpovede pána M. z 19. 11. 2008 zistil, že vlastníctvo žalobcu k tovaru nebolo preukázané. Spoločne s pánom K. nevedeli zistiť hodnoverne, komu patril uložený tovar, pretože nemali od neho žiadne doklady a nebola predložená faktúra, ktorá by potvrdzovala, že tovar patrí žalobcovi. Súd vzal do úvahy aj čestné vyhlásenie pána K., konateľa spoločnosti, ktorý spochybnil vlastníctvo žalobcu. Spornosť vlastníctva bola spochybnená aj pánom S., ktorý v mene konzorcia S. fakturoval žalovanej ten istý tovar ako tovar dodaný žalovanej zo. Tovar bol vlastne fakturovaný úplne iným subjektom, ktorý vlastne potvrdil, že tovar mu patril. Vlastníctvo tovaru je založené na jedinom dôkaze, a tým je inventúrny súpis, ktorý bol spochybnený znaleckým posudkom znalca E. J. č. 1/2006. Súd mal preukázané výzvou zo 7. 9. 1995 adresovanou právnenému zástupcovi žalobcu JUDr. L., výzvou zo 4. 6. 1993 pánovi S. a spoločnosti L. a čestným prehlásením pani H., že žalobca bol vyzvaný na prevzatie tovaru. Žalovaná sa podľa názoru súdu nezmocnila tovaru, tovar vydala hneď pri prevzatí nehnuteľnosti zástupcovi žalobcu, ktorý požiadal o jeho uskladnenie, ktoré žalovaná vykonala. Tovar bol žalobcovi k dispozícii, mohol si ho kedykoľvek odvieť, a preto k bezdôvodnému obohateniu nemohlo dôjsť. S videokazetou sa oboznámili mimo pojednávania právny zástupca žalovanej aj konajúci sudca. Dožiadaný súd vypočul 19. 6. 2012 na návrh žalobcu svedkyňu pani R.. S odôvodnením, že žalobca nepreukázal nadobudnutie a vlastníctvo sporného tovaru, ani jeho druh, množstvo a skutočnú hodnotu, súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnej žalovanej priznal ich náhradu.

Proti rozsudku podal odvolanie žalobca s poukázaním na existenciu odvolacích dôvodov v zmysle § 205 ods. 2 písm. d/, f/ O. s. p., že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V dôvodoch odvolania uviedol, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie oprel o dôkazy, ktoré neboli vykonané v novom konaní, boli vykonané predtým, než rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo opakovane odvolacím súdom zrušené. Je zarážajúce, že rovnakú dôkaznú situáciu predtým vyhodnotil v prospech žalobcu a uplatnený nárok mu priznal. Teraz je jeho rozhodnutie opačné, pritom dôkazná situácia sa žiadnym spôsobom nezmenila. Ani z predchádzajúcich rozhodnutí odvolacieho súdu nevyplýva čo i len náznak takého vyhodnotenia dôkazov a právneho posúdenia veci o aké súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie oprel. Práve naopak. Žalobca sa pridrižiava svojich

opakovaných vyjadrení v plnom rozsahu a má za to, že jeho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je oprávnený. Za smerodajné, v súvislosti s vlastníctvom tovaru považuje súd výpovede svedkov M. a K., ktorí v tejto veci vystupujú úmyselne proti záujmom žalobcu a v spoločnosti nikdy žiadnu činnosť nevykonávali. Ich výpovede nemôžu byť relevantné ku skutkovým okolnostiam prejednávanej veci, pretože neboli prítomní pri udalostiach zakladajúcich uplatnený nárok. Podľa názoru žalobcu, v konaní bolo vykonaným dokazovaním preukázané vlastníctvo žalobcu k predmetnému tovaru a vlastníctvo žalobcu bolo potvrdené aj právnym názorom odvolacieho súdu. Z výpovedí svedkov jednoznačne vyplynulo, že žalobca v predmetných priestoroch podnikal a pred obsadením cukrárne žalovanou sa tovar patriaci žalobcovi inventarizoval. Vlastníctvo tovaru žalobca preukázal inventúrnym súpisom a žalovaná nepredložila žiadny dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že vlastníkom inventarizovaného tovaru bol niekto iný. Poukázal pritom na právny názor odvolacieho súdu obsiahnutý v rozhodnutí 4Obo 247/2000-390 z 9. 5. 2002, v ktorom odvolací súd zdôrazňuje potrebu zistenia z dokladov, ktoré má k dispozícii žalovaná, či vlastníkom všetkého tovaru bol žalobca a či v čase od 27. 5. 1993 do 5. 6. 1993 nebola časť tovaru predisponovaná do cukrárne S.. Odvolací súd rozhodne nespochybňoval vznik bezdôvodného obohatenia a inventúrny zoznam z 27. 5. 1993 ako východisko pre stanovenie jeho výšky, ale uložil preveriť to, či po tomto dátume nedošlo k predisponovaniu tovaru na iný subjekt. Bolo potrebné sa vysporiadať s obranou žalovanej spočívajúcou v tvrdení, že časť tovaru mala byť predisponovaná do Cukrárne S. na G. ulici v T., vlastníkom ktorej bol M. S.. Toto tvrdenie je však účelové a ničím nepreukázané. Ak došlo v tom čase zo strany združenia S. k fakturovaniu tovaru žalovanej, stalo sa tak len v snahe osôb, na úkor ktorých vzniklo bezdôvodné obohatenie, získať tieto prostriedky od osoby, ktorá sa bezdôvodne obohatila, späť. Táto skutočnosť nemení nič na vlastníctve tovaru. Žalovaná bola osobou, na príkaz ktorej bol po obsadení cukrárne predmetný tovar z predajne odvázaný, čo bolo preukázané a žalobca nemal žiadnu možnosť dostať sa k tovaru a nemohol ho ani predisponovať. Žalovaná priznala, že v obsadenej cukrárni ostal tovar po predchádzajúcom prevádzkovateľovi cukrárne, tento inventarizovala a snažila sa ho žalobcovi vrátiť, resp. že ho zlikvidovala. Uvedené svedčí o rozporuplnosti a účelovosti jej obrany, keď žiada od žalobcu predloženie dokladov k tovaru, keď žiadne také doklady, ktoré zostali u nej v prevádzke, nemôže mať. Súď mal účelovosť obrany žalovanej prehliadnúť a svoje rozhodnutie založiť na vykonaných dôkazoch. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že po vykonaní inventúry 27. 5. 1993 došlo k predisponovaniu tovaru, mala svoje tvrdenie preukázať, pretože v tomto smere znáša dôkazné bremeno. Dôvody zrušenia predchádzajúceho rozhodnutia odvolacím súdom sú

formálneho charakteru a nespochybňujú predchádzajúce záveru odvolacieho súdu o vzniku bezdôvodného obohatenia a východisko pre stanovenie jeho výšky, ktorým je inventúrny záznam z 27. 5. 1993. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel v uplatnenej výške, prípadne aby postupoval v zmysle § 136 O. s. p. a určil výšku nároku podľa svojej úvahy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia na skutkovom základe, že žalovaná bez právneho dôvodu dňa 5. 6. 1993 prevzala tovar žalobcu, nachádzajúci sa v jeho prevádzke cukrárne D. na M. N., T..

Podľa § 451 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len Občiansky zákonník), kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k právnenému záveru, že žalovaná nezískala majetkový prospech v zmysle citovaného ustanovenia, a preto žalobu zamietol. V napadnutom rozhodnutí nespochybnil skutočnosť, že žalovaná sa po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, za pomoci bezpečnostnej služby dňa 5. 6. 1993 zmocnila nebytových priestorov, v ktorých sa nachádzala žalobcova prevádzka cukrárne D. na M. N., T. vrátane tovaru, ktorý nebol predmetom kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností. Na uvedenú nespornú skutočnosť poukázal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, v odôvodnení uznesenia č. k. 4 Obo 247/2000–309 z 9. 5. 2002, v ktorom sa stotožnil s vyhodnotením dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, potrebných pre stanovenie výšky bezdôvodného obohatenia a potvrdil jeho záver, že pre stanovenie výšky bezdôvodného obohatenia je potrebné vychádzať z množstva a druhu tovarov uvedených v zázname o kontrolnej inventúre tovaru z 27. 5. 1993, predloženom žalobcom. Z účtovných

dokladov, ktoré má k dispozícii žalovaná, bolo potrebné okrem množstva predaného tovaru od 27. 5. 1993 do 5. 6. 1993 zistiť, či žalobca bol vlastníkom všetkého tovaru a či v uvedenom období nebola časť tovaru predisponovaná do cukrárne S. na G. ulici, vlastníkom ktorej bol M. S.. Okrem doplnenia dokazovania v tomto smere, odvolací súd poukázal na potrebu preukazovania skutočnosti, že žalovaná chcela splniť záväzok t. j. vydať bezdôvodné obohatenie a žalobca neposkytol potrebnú súčinnosť, čo je právne významné z hľadiska posúdenia omeškania žalobcu podľa § 522 Občianskeho zákonníka. Právny záver o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej, vyslovený uvedeným rozhodnutím odvolacieho súdu, je pre súd prvého stupňa v zmysle § 226 O. s. p. záväzný a nebol zmenený ani ďalšími rozhodnutiami odvolacieho súdu, ktorými boli zrušené ďalšie rozsudky súdu prvého stupňa vo veci samej pre procesné nedostatky vo vykonávaní dokazovania a pre nedoplnenie dokazovania v smere naznačenom odvolacím súdom. Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa mal doplniť dokazovanie o výške bezdôvodného obohatenia získaného žalovanou dňa 5. 6. 1993, vzhľadom na tvrdenie žalovanej, že časť tovaru bola v čase od 27. 5. 1993 do 5.6. 1993 predisponovaná do inej prevádzky a žalobca neposkytol žalovanej súčinnosť pri splnení záväzku vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by súd prvého stupňa zistil nové skutočnosti o predisponovaní tovaru nachádzajúceho sa v prevádzke cukrárne D. na M. N. v T. v období od 27. 5. 1993 do jeho prevzatia žalovanou 5. 6. 1993 z ďalšieho dokazovania vykonaného od zrušenia jeho predchádzajúceho rozhodnutia z 29. 12. 2008. Súd len všeobecne poukázal na vykonanie dokazovania výsluchom svedkyne I. R. dožiadaným Okresným súdom Trenčín 19. 6. 2012 a hodnotil dôkazy vykonané pred zrušením jeho predchádzajúceho rozhodnutia č. k. Z-2-41Cb 74/1994-582 z 29. 12. 2008.

Z obsahu dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa č. k. Z-2-41 Cb 74/1994-582 z 29. 12. 2008 je zrejmé, že súd dospel na základe skutkových zistení vyplývajúcich z vykonaného dokazovania k právnemu záveru o dôvodnosti žaloby, keď konštatoval, že doplnil dokazovanie znaleckým posudkom, z ktorého vyplynulo, že nákupnú cenu tovaru možno zistiť z predloženej inventúry. Dospel k právnemu záveru, že bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej vzniklo 5. 6. 1993 zmocnením sa tovaru žalobcu, ktorého druh a množstvo vyplýva z inventúrneho záznamu zo dňa 27. 5. 1993, ktorý je takým účtovným dokladom, ktorý preukazuje aj skutočnosť, že vlastníkom inventarizovaného tovaru je podnikateľ, ktorý inventúru vykonáva. Tvrdenie žalovanej, že časť tovaru bola po 27. 5. 1993 reálne či účtovne

predisponovaná do cukrárne S. sa nepreukázalo. Žalovaná neunesla podľa názoru súdu prvého stupňa ani dôkazné bremeno o zavinení žalobcu v súvislosti s nevydaním bezdôvodného obohatenia.

Na druhej strane súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia č. k. Z-2-41Cb 74/1994-710 zo 7. februára 2013 vyvodil úplne odlišný právny záver o neodôvodnenosti uplatneného nároku zo skutkového stavu zisteného totožným dokazovaním bez toho, aby dokazovanie doplnil, prípadne zopakoval a vysvetlil dôvod rôzneho hodnotenia tých istých dôkazov. V tomto zmysle odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. a je nepresvedčivé.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doposiaľ vykonaného dokazovania nemožno vyvodiť právny záver o neoprávnenosti žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle citovaného ustanovenia § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Je potrebné poukázať na existujúci právny záver už vyslovený odvolacím súdom v predchádzajúcom rozhodnutí, ktorým sa súd prvého stupňa dostatočne neriadil a nedoplnil dokazovanie o výške bezdôvodného obohatenia vzhľadom na tvrdenie žalovanej, že časť tovaru bola v čase od 27. 5. 1993 do 5.6. 1993 predisponovaná do inej prevádzky. Nemožno pritom opomenúť, že dôkazné bremeno o určitej skutočnosti zaťažuje účastníka, ktorý ju tvrdí.

Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 2 O. s. p.

Odvolací súd opätovne upriamuje pozornosť súdu prvého stupňa na to, že vzhľadom na rozpornosť tvrdení účastníkov o výške peňažnej náhrady za získaný majetkový prospech, neurčitosť záverov znaleckého posudku a odstup času od získania majetkového prospechu, môže súd zvážiť aj postup podľa § 136 O. s. p. a určiť výšku nároku podľa vlastnej úvahy a vziať pritom do úvahy hodnotu tovaru uvádzanú sporovými stranami.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa znova o trovách pôvodného konania, ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

V zmysle ustanovenia § 226 O. s. p., súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, 31. marca 2015

JUDr. Gabriela Mederová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová